

Status på CAP-reformen

v. Marianne Haugaard-Christensen

Kontaktmøde 5. december 2022

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

25. JUNI 2021 18:32

SKREVET AF: /RITZAU/

Fra Landbrugsavisen

Gennembrud: Parter i EU indgår ny aftale om landbrugsstøtte

24. NOVEMBER 2021 09:34

SKREVET AF: ULLA BIRK

Så har Parlamentet stemt ja til EU-reformen

Hvad indebærer den nye landbrugsreform 2023-2027?

- Fokus på en bæredygtig landbrugssektor, miljø/klima/biodiversitet og landdistriktsudvikling
- Større medbestemmelse for medlemsstaterne
- Skal indfri de ni målsætninger
- Skal adressere Green deal, Biodiversitetsstrategien og EU's klimamålsætninger

→ 25 pct. af den direkte støtte, skal understøtte miljø, klima og biodiversitet

- DK: 19,8 pct. i bioordninger (Eco-schemes) - rest via landdistriktsordninger

→ Nye GLM-krav – herunder krav om 4 pct. ikke-produktive omdriftsarealer og Afgrøderotation

De ni målsætninger

- 1) Bæredygtig landbrugsindkomst og fødevarer sikkerhed
- 2) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen
- 3) At forbedre landbrugernes position i værdikæden
- 4) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer
- 5) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne
- 6) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet
- 7) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne
- 8) At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling
- 9) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed

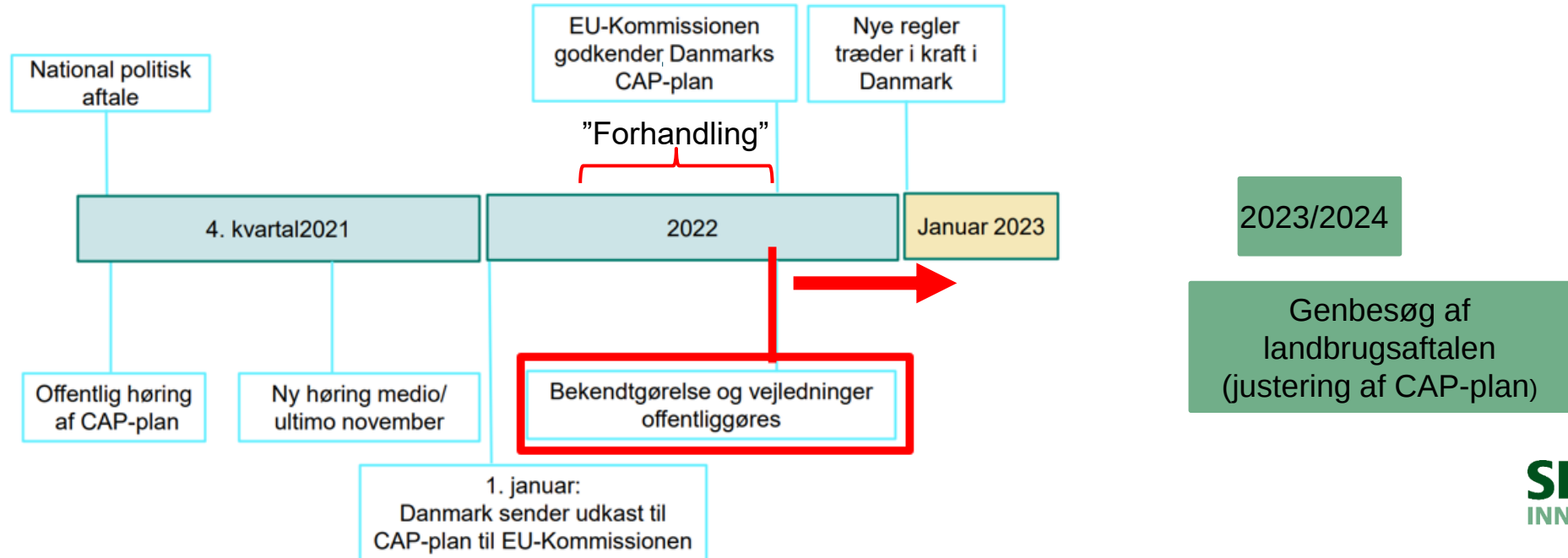
GLM: God Landbrugs- og Miljømæssig stand

Hvad ved vi og hvad ved vi ikke om CAP2020 /Landbrugsreformen 2023-2027?

- "Landbrugsaftale" primo oktober 2021 - CAP-plan sendt til EU ultimo december 2021
- DK har "forhandlet" med kommissionen i foråret 2022 og sendt revideret CAP-plan midt/slut juli 2022
- CAP-planen godkendt 31. august 2022
- DK har ikke udnyttet muligheden for at udsætte krav om afgrøderotation og 4 pct ikke-produktive arealer til 2024

Folketingsvalg og ny regeringsdannelse har sat lovgivningen på pause siden først i oktober:

- **Bekendtgørelser og vejledninger? Sendes først i høring når vi har en minister!**
- **CAP-loven skal behandles i folketinget?**

Overblik over bekendtgørelser i ny reform i fht. arealstøtten – 15 nye bekendtgørelser (i alt ca. 50 bek./vejl.+ CAP-loven)

Tværgående bekendtgørelser med ophæng i CAP-planforordningen (2021/2115)

Ansøgningsskema-
bekendtgørelse

Kontrol- og
sanktionsbekendtgørelse

Ordninger

Bioordning varieret planteproduktion	
Bioordning Økologisk Arealtilskud	
Bioordning ekstensivering med slæt	
Bioordning miljø- og klimavenligt græs	+
Bioordning biodiversitet & bæredygtighed	
Slagtepræmie	+
Ko-præmie	+
Stivelseskartofler	+
Engangskompensation	
Pleje af græs	
Ø-støtte	

Grundlæggende krav

Grundbetaling

Det fremgår af de enkelte ordninger, om der er betingelser vedrørende grundbetalingsordningen, der skal være opfyldt. Det kan være bestemmelsen om aktiv landbruger eller at areal skal opfylde betingelserne for at være berettiget til grundbetaling.

Konditionalitet

De enkelte ordninger skal tage højde for reglerne om konditionalitet i forordningsgrundlaget og den supplerende bekendtgørelse om konditionalitet.

Forsat forbehold for, at vi ikke har de endelige regler endnu !

[Forside](#)
[Tværgående](#)
[EU-reformer](#)
Den nye landbrugsreform 2023-2027
[Hvilke tilskud kan du søge?](#)
[Om landbrugsstøtten fra 2023](#)
[Kontrol af tilskudsordninger](#)
[Konditionalitet](#)
[Småbiotoper – nu](#)

Del [f](#) [t](#) [in](#)

Bliv klogere på, hvad den nye landbrugsreform kommer til at betyde for dig som landbruger og for Danmark som landbrugland. Du kan både læse om nye tilskudsordninger, ændringer i regler, nye grønne tiltag og meget andet:

Tilskudsordninger

Her kan du få et overblik over de nye tilskudsordninger, du kan søge.

Om landbrugsstøtten fra 2023

Læs nærmere om, hvad der kommer til at

- Landbrugsstyrelsens hjemmeside opdateres som udgangspunkt én gang om måneden
- 1. version af en samlet vejledning kommer forventeligt først til december..... januar...

[Tværgående](#)
[EU-reformer](#)
[Den nye Landbrugsreform 2023-2027](#)
[Konditionalitet](#)

Spørgsmål og svar om GLM 8 – konditionalitet

[Åbn alle afsnit](#) | [Luk alle afsnit](#)

Hvad kan registreres som et ikke-produktivt areal, og hvad er betingelserne for de forskellige typer af ikke-produktive elementer? [+](#)

Må ikke-produktive elementer afgræsses? [+](#)

Er der vægtningsfaktor på de forskellige typer ikke-produktive elementer? [+](#)

Er det acceptabelt, hvis min småbiotop med tiden har opvækst af træer og buske, eller må jeg selv tilplante den? [+](#)

Forventede støttesatser i 2023

Grundbetaling – ca. 1.900 kr.

Betalingsrettigheder afskaffes ved udgangen af 2022 – ens støtte til alle landbrugsarealer

+ evt. frivillig bioordning (tilskud til ha i ordningen)

Miljø- og klimavenligt græs
1.500 kr.

Biodiversitet og bæredygtighed
2.740 kr.

Økologisk arealstøtte
870 kr. + tillæg og omlægningstilskud

Varieret planteproduktion
615 kr.

Ekstensivering med slæt
3.526 kr.

Fra 2026:
Måltrettet regulering som bioordning

Miljø- og klimavenligt græs

Græs ældre end 2 år – skal fastholdes som græs i hele kalenderåret!

Ikke §3, Natura 2000- områder og arealer med høj naturværdi

Varieret planteproduktion

Hvis > 5 pct. med visse frugt og bær, grøntsager, oliefrø (ikke raps) og bælgsæd af storfrøede arter, rodfrugter, hør og hamp samt kartofler (afgrødeliste findes på lbst.dk) – OG bedriften har afgrødediversificering (afhænger af omdriftsareal – fx 4 afgrøder v. 30 ha omdriftsareal)

Biodiversitet og bæredygtighed

Tilskud hvis mere end 4 pct. ikke-produktive arealer (brak og småbiotoper) – altså udover GLM8-kravet.

Hvis 7 pct. eller mere på omdriftsarealet – så nedsættes GLM8-kravet til 3. pct. – dvs. 1 pct. ekstra tilskud

Ikke §3, særlige Natura 2000-områder – småbiotoper ikke med høj HNV

Forventede støttesatser i 2023

Grundbetaling – ca. 1.900 kr.

+ evt. frivillig bioordning (tilskud til ha i ordningen)

Alle ansøgninger, der overholder bio-ordningens tilskudsbetingelser, vil få tilskud

Tilskuddet kan variere +/- 10 pct. i fht. planlagt tilskud – og kan i særlige tilfælde nedsættes ud over 10 pct., hvis det er nødvendigt for at imødekomme alle ansøgninger

+ evt. koblet støtte

Stivelseskartofler

25 mio. kr / ca. 630 kr.*

Kopræmie

85 mio. kr / ca. 135 kr*

Slagtepræmie

245 mio. kr. / ca. 900 kr.*

*) estimat i CAP-planen

+ Evt. landdistriktsstøtte

- Ø-støtte
- Pleje af græs og naturarealer
- Ung støtte
- ..

Konditionalitet

Basiskrav der skal overholdes for at få den fulde støtte

Herunder de 9 GLM-krav

+ videreførelse af de nuværende krydsoverensstemmelseskrav (dog ikke mærkning og flytning af dyr)

Fortsat grundbetaling i 2023 – hvad er nyt i støttere reglerne?

Helt overordnet så videreføres mange af de nuværende krav og støttebetingelser – herunder krav til **mindst 2 ha i en ansøgning** og **arealstørrelse på min 0,30 ha** (eller i sammenhæng med andre)

- Ingen betalingsrettigheder = ens tilskudsbeløb ca. 1.900 kr. pr. ha
- De grønne krav overgår til GLM-krav (konditionaliteten)
- Man skal være aktiv landbruger (genopstår på en ny måde)
- Lempet periode for at arealerne skal leve op til reglerne
  - Arealer skal være støtteberettiget i perioden 15. marts – 25. oktober
    - muligt at plante juletræer f.eks. 26. oktober
    - Muligt at gå fra ikke-støtteberettiget til støtteberettiget frem til 14. marts
- Arealer under GLM8 (og formodentligt også bioordninger) forventes dog skal støtteberettiget og fastholdes hele kalenderåret
  - Vintersæd efter GLM-brak bliver nok ikke muligt!

Fortsat grundbetaling i 2023 – hvad er nyt i støttere reglerne?

Mulighed for at etablere småbiotoper dvs. **tilskud til arealer uden landbrugsaktivitet**

- MEN komplicerede regler – og krav om indtegning !

	Min. areal	Max. areal	Andel af mark	Arealtyper	Landbrugsaktiviteter	Indtegning
GLM 8	Min. 100 m2	1 ha Mindst 5 meters afstand	Maks. 50 %	Kun på omdriftsarealer	Ikke tilladt – heller ikke afgræsning og slæt – dog er afgræsning tilladt når småbiotopen består af træer og buske Der må aktivt tilplantes træer og buske	Præcis indtegning
Bioordning biodiversitet og bæredygtighed	Min. 100 m2 – dog mindst samlet 0,30 ha i ordningen	1 ha Mindst 5 meters afstand	100% Max. 50% af bedriftens areal	Alle arealer – dog ikke på udpegede naturbeskyttede områder (§3, HNV>5, N2000 særlige udpegn.)		
Under grundbetaling (bruttoarealmodellen – dvs. arealer uden GLM8 og bioordning)	Min 100 m2	1 ha Mindst 5 meters afstand	Maks. 20%	Alle arealer	Alle landbrugsaktiviteter er tilladt – også afgræsning	Skal indtegnes/registreres

9 GLM-krav i CAP 2023-2027		Kommentar
1	Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af andel af perm.græs i fht. landbrugsareal Fald på 3 pct: restriktion i indeværende og kommende år Fald på 5 pct: alle landbrugere skal genetablere perm. græs	I 2018 var der anmeldt 218.811 ha permanent græs ud af 2.574.918 ha landbrugsareal Økologer bliver omfattet fra 2023
2	Beskyttelse af vådområder og tørveområder ”Nedsat N-kvote ved min. 6 pct. org. kulstofindhold + forbud mod pløjning hvis §3 og min. 12 pct. org. kulstofindhold”	Er indeholdt i national lovgivning
3	Forbud mod afbrænding af stubmarker	Uændret
4	Anlæggelse af bræmmer langs vandløb ”Forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning af andre afgrøder end græs i en bræmme på 3 meter langs alle vandløb, der er omfattet af 2 meter bræmmer efter lov om vandløb ved overlap med landbrugsarealer”	De ”nationale” 2 meter bræmmer bliver til 3 meter bræmmer i GLM-kravet Kortlag mangler pt.
5	Jordbearbejdning, mindskelse af risikoen for jordforringelse og erosion, under hensyntagen til hældningsgraden. Pløjeforbud fra 1/10 til 15/2 eller udlægning af markbræmmer, brak, småbiotoper	”Alpe-reglen” justeres Ca. samme antal ha – men ikke nødvendigvis samme beliggenhed – knap 1.000 bedrifter bliver berørt Kortlag findes i IMK – men SEGES kan pt ikke få data
6	Minimumsjorddække i de mest følsomme perioder	Nyt krav
7	Omdrift på agerjord (afgrøderotation)	Erstatter grønt krav om flere afgrøder
8	Udlægning af mindst 4 pct. ikke-produktive elementer...	Erstatter grønt krav om 5 pct. MFO
9	Forbud mod omlægning af permanent græsarealer i Natura 2000-områder (MSO)	Erstatter grønt krav om MSO Øget areal fra 11.000 ha til 16.000 ha Kortlag mangler pt.

GLM6 Jorddække – fra høst til 1. februar, afhængig af JB og afgrøde

Skal forebygge bar jord i efteråret og vinteren, hvor der er stor risiko for udvaskning, jorderosion og tab af organisk stof

Jorddække er f.eks.: **vintersæd, efterafgrøder, brak, lavskov, stub, planterester, spildkorn...**

- Før såning af vintersæd kan der jordbearbejdes + såning senest 4 uger efter
- Fra 2. oktober kan JB7-9 jordbearbejdes + alle arealer med roer
- Fra 21. oktober kan JB5-6 + 10-11 jordbearbejdes + alle arealer med gartneriafgrøder og flerårige vedplanter, arealer med efterafgrøder på lerjord
- Fra 2. februar kan JB1-4 jordbearbejdes **inkl. efterafgrøder på sandjord**

Gælder alle arealer – dog ikke omdriftsgræs, permanent græs og arealer hvor der har været kartofler og planteskolearter

Fortsat mange uklarheder....

GLM7 Afgrøderotation (omdrift på agerjord)

I EU-aftalen er hovedkravet en ny afgrøde på alle omdriftsarealer hvert år – med mulighed for at tillade lempeligere krav f.eks. afgrødediversificering i regioner af det enkelte medlemsland

Efter LBST's forhandling med EU-kommissionen fremgår følgende af den godkendte CAP-plan:

Krav 1	På 35 pct. af bedriftens omdriftsareal skal der årligt sås en ny afgrøde Dvs. ny afgrøde i 2023 i fht. hovedafgrøden i 2022 (gælder også nye arealer)
Krav 2	På omdriftsarealet må samme afgrøde maksimalt være på samme areal tre år i træk Dvs. hvis samme afgrøde i 2022, 2023 og 2024, skal der være en ny afgrøde i 2025

Undtagelser

Bedrifter der er undtaget: bedrifter under 10 ha omdriftsareal* og bedrifter med meget græs og brak. Økologiske bedrifter opfylder kravet automatisk

Afgrøder der er undtaget

- Brak
- Omdriftsgræs
- Flerårige afgrøder, herunder frøgræs
- Visse planteskolearter, gartneriafgrøder og lign.

Majs med græsudlæg (hvor udlægget ligger frem til februar) opfylder automatisk kravet, da græsudlæg betragtes som en ny afgrøde

*) alle omdriftsarealer tæller med i fht. 10 ha grænsen – dvs. også afgrøder der er undtaget

Eksempel på beregning af 35 pct.-kravet i GLM7

Krav 1	På 35 pct. af bedriftens omdriftsareal skal der årligt sås en ny afgrøde Det betyder, at der i 2023 skal være en anden afgrøde på 35 pct. af omdriftsarealet i forhold til 2022
Krav 2	Samme afgrøde må maksimalt være på samme areal tre år i træk Det betyder, at der i 2025 skal være en anden afgrøde på arealer der er anmeldt med samme afgrøde i 2022, 2023 og 2024

Spørgsmål til LBST

Hvordan skal de 35 pct. beregnes i nedenstående eksempel, hvor der indgår omdriftsafgrøder der er undtaget kravet?

Markplan 2023:

- 60 ha korn
- 15 ha raps
- 15 ha frøgræs (undtaget)
- 4 ha brak (undtaget)
- 6 ha gulerødder (undtaget)

Svar fra Landbrugsstyrelsen

Arealer, som er undtaget fra rotationskravet, tæller ikke med i beregningen af kravets størrelse. I dette eksempel er frøgræs undtaget og nogle grøntsager er undtaget:

60 ha korn + 15 ha raps = 75 ha.

Der skal derfor være en ny hovedafgrøde i forhold til året før på mindst 26,25 ha af de 75 ha.

Dvs. 26,25 ha ny afgrøde på arealet med korn og raps, da frøgræs, brak og gulerødder ikke indgår i hverken beregning eller i opfyldelse af kravet

GLM8 4 pct ikke-produktive omdriftsarealer (+ bevarelse af landskabstræk + forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid) – Forventninger

Ingen bedrifter med omdriftsareal er undtaget GLM8 !

- Der arbejdes for at tilsagns-omdriftsarealer undtages – men det kræver ændring i EU-guidelines..

Kravet skal beregnes af **omdriftsarealet** og opfyldes på **omdriftsarealet** ved

- Brak (slåningsbrak, blomsterbrak, bestøverbrak)
- Markbræmmer
- 3 meter bræmmer
- GLM-landskabselementer, søer/fortidsminder
- Eksisterende markkrat (kan afgræsses)
- Nye småbiotoper (kan afgræsses hvis træer og buske)

Efterafgrøder og lavskov er ikke længere en mulighed

Alle elementer tæller med faktor 1 – dvs. markbræmmer og bestøverbrak bliver mindre interessante

Eksisterende markkrat i GLM8

- Er defineret som et udyrket område på en mark, der består af **eksisterende klynger af træer og buske midt på en omdriftsmark**
- Skal fremgå af seneste ortofoto 2022 og i det år det anvendes, med et (krone)dække på mindst 75 pct. træer eller buske
- Markkrattet skal være placeret som "huller i marken" og mindst 5 meter fra markblokkens ydre grænse
- Skal være mellem 100 til 5.000 m² og må ikke noget sted være smallere end 10 meter
- Skal ind på særligt kortlag via markblokændring der åbner januar 2023 (kan også ske i senere ansøgningsår)

Nye småbiotoper i GLM8

- Er defineret som delområder **på omdriftsarealet**, hvor der udelades en landbrugsaktivitet – **max. 1 ha og 50 pct. af marken areal**
- Skal være **nye småbiotoper** i 2023
- Der må gerne foretages en aktiv tilplantning (træer og buske må ikke anvendes landbrugsmæssigt)
- Vildt og bi-venlige tiltag kan indgå som en småbiotop, dog ikke barjords- og harestriber. Gælder ikke vildtagre!
- Der kan etableres småbiotoper på en GLM8-brakmark – max. 50 pct. af arealet og max 1 ha for hver småbiotop
- Småbiotoper skal indtegnes i IMK – der kommer ikke en afgrødekode...
- Det forventes, at småbiotoper bliver undtaget driftslovens regler om rydningspligt
- Husk at søge genopdykningsret

- Spørgsmål?